

Verslag van “Wat doe je als”, een wijkbijeenkomst over buurtweerbaarheid

Plaats: Speeltuinvereniging Morschkwartier

Datum: 8 oktober 2025

Aanwezig:

12 wijkbewoners

2 afgevaardigden van de gemeente

5 leden van het Team Buurtweerbaarheid van de WV Lage Mors

Wijkbewoner Alex van Loon opende de bijeenkomst en heette de aanwezigen welkom, in het bijzonder twee vertegenwoordigers van de gemeente. Hij vertelde dat hij tijdens de ALV van de Wijkvereniging Lage Mors van 4 juni het idee had geopperd om met een aantal bewoners van gedachten te wisselen over wat je zou doen als de stroom uitvalt, je niet meer kunt bellen en de watertoevoer stopt. En wat denk je dat je burens of buurtgenoten zouden doen? En wat verwacht je van de gemeente?

Gezien de actualiteit van het mogelijk uitvallen van voorzieningen en het belang van noodpakketten werd het idee om hierover een bijeenkomst te organiseren direct omarmd door de Wijkvereniging. Die avond meldden Michel, Max en Nelly zich spontaan aan om samen een avond voor te bereiden als organiserend team “buurtweerbaarheid”. Die bijeenkomst vond plaats op 8 oktober.

Na een interactieve warming up, waarbij ook nog eens “spontaan” het licht uitviel, gingen de aanwezigen in vier groepen met elkaar in gesprek over wat te doen als energie, telefonie en internet, water en voedsel, zorg- en gezondheidsvoorzieningen plotseling uitvallen en geruime tijd niet meer beschikbaar zijn.

In de eerste ronde kwamen vele inzichten ter tafel over de gevolgen van zo’n situatie. Als bijvoorbeeld de stroom uitvalt, valt ook de wifi en telefonie uit, gaat je vriezer ontdooien en zit je ’s avonds in het donker. Ook je zonnepanelen werken dan niet meer. Als je nog op het gasnet bent aangesloten, kun je wel nog koken maar de centrale verwarming werkt dan ook niet meer.

In de tweede ronde kwamen vooral voor de hand liggende oplossingen voorbij, zoals zorgen dat je een losse accu of powerbank in huis hebt, voldoende voorraad water en voedsel, dekens en een extra gasbrandertje om water te koken en warm eten klaar te maken.

Maar de meesten wezen op de behoefte aan informatie: *Wat is er aan de hand? Heb ik er alleen last van of ook de burens?* Je gaat al gauw bij anderen in de straat aankloppen of die ook geen stroom / gas / water meer hebben. Als de uitval de hele straat, buurt of wijk heeft getroffen, zou het mooi zijn als op een of andere manier snel duidelijk wordt wat er gaande is én hoe lang het zou kunnen duren. Als de uitval wat langer dan een paar uur voortduurt, dan is het goed om elkaar op te zoeken, elkaar te informeren en waar nodig te helpen. Dat laatste geldt vooral voor kwetsbare buurtbewoners die afhankelijk zijn van bijvoorbeeld thuiszorg, zorgvoorzieningen en medicijnen. Het zou mooi zijn als bekend is wie er in de buurt deze hulp kan en wil bieden.

Buurtbewoners zouden hun noodvoorzieningen met anderen kunnen delen, bijvoorbeeld een aggregaat en verlichting, of een warme kop koffie kunnen uitdelen. Bij langdurige uitval zou een centraal kookpunt voor warm eten een goed idee kunnen zijn.

Dat bij calamiteiten een grote vraag zal ontstaan naar actuele informatie kwam steeds weer terug in de discussies. En de wijkbewoners zouden tevoren moeten weten waar in de wijk ze die kunnen halen en brengen.

Het allerbeste zou zijn als er in de omgeving een buurtsteunpunt zou komen waar je zowel informatie kunt krijgen, als je telefoon kunt opladen, schoon water kunt tappen, jezelf kunt opwarmen ('s winters) met een kopje koffie, en waar een EHBO-post met een AED aanwezig is.

Als bijlage bij dit verslag zijn per gesprekstafel alle opmerkingen, zorgen en ideeën van die avond opgenomen, zodat de inbreng van de aanwezigen terug te lezen is.

De vertegenwoordigers van de gemeente waren enthousiast over de bijeenkomst, zeker omdat dit onderwerp nieuw is en de gemeente er graag mee aan de slag wil. Zover zij wisten is dit in Leiden het eerste bewonersinitiatief over dit onderwerp en zij zien graag de Wijkvereniging als voorbeeld en klankbord voor de verdere ontwikkeling van wat zij noemen “maatschappelijke weerbaarheid”. Daarover wil de gemeente in de toekomst graag verder met ons in gesprek.

Al met al was het een zeer geslaagde bijeenkomst met een mooi eerste resultaat. Er is alle aanleiding om dit onderwerp in een samenwerking tussen Wijkvereniging en de gemeente verder te ontwikkelen. Binnenkort zal het bestuur van de Wijkvereniging contact opnemen met de gemeente voor een eerste afspraak met de onlangs aangetreden programmamanager Maatschappelijke Weerbaarheid.

Team Buurtweerbaarheid Lage Mors:

Nelly van der Hoeven

Max Blondeau

Michel Jehee

Maaike van Hinte (bestuur Wijkvereniging Lage Mors)

Alex van Loon (initiatiefnemer en verslag)

Leiden, november 2025

Bijlagen:

de aantekeningen van de 4 thema-tafels van de discussie-avond:

1. water en voedsel
2. informatie
3. gezondheid en zorg
4. energie

Thema: Water en voedsel

Wat iedereen in huis zou moeten hebben:

- Water voor een aantal dagen. Liefst 3 liter per persoon per dag, voor 3 dagen.
NB: dit is wel veel voor een groot gezin.
- Bij voorkeur: een waterfilter, liefst in combinatie met een regenton.
- Houdbaar eten dat koud gegeten kan worden (bijv. bonen in blik).
- Een kampeer-gasstel met campinggas. En lucifers.
- Contant geld, liefst in kleine coupures.
- Tenminste 1 week voorraad van je benodigde medicijnen.

Wat je zelf kunt doen in geval van water- en/of voedselproblemen:

- Haal het water voor doorspoelen van de wc uit sloot, vijver of de Rijn.
- Je kunt uitwijken naar of gaan logeren bij mensen buiten het getroffen gebied.
Let op: Ga niet proberen weg te komen in geval van een overstroming, want de wegen liggen ver onder zeeniveau.
- Ga poepen in de (eigen) tuin of in een vuilniszak.
- Ga - nu al - een moestuin aanleggen en onderhouden.
- Bij het koken: voedsel laten na-garen in een geïmproviseerde “hooikist” (slaapzak o.i.d.); dat vergt minder energie.

Wat je samen met straat-, buurt- en wijkgenoten kunt doen:

- Buren kunnen elkaar helpen met water halen voor het doorspoelen van de wc.
- Als ook internet / elektriciteit is uitgevallen: dagelijks verzamelen met straatgenoten op een centraal punt en informatie uitwisselen.
- Een billboard met informatie ophangen.
- Voedsel delen met burens, te beginnen met voedsel uit de vriezer.
- Samen een moestuin onderhouden en deze samen bewaken tegen diefstal.
- Deel je relevante kennis over het wild plukken en het bereiden van noodmaaltijden.
- Kook samen, dat is energie-efficiënter.
- Houd elkaar in de gaten.

Wat de wijkvereniging of de gemeente kan doen:

- Waterafhaalpunt in de wijk maken (gemeente).
- Afstemmen met groenteboer en slager over voortzetting verkoop in moeilijke situaties.

Overige suggesties:

- Zorg ervoor dat in flatgebouwen een evacuatiestoel (“evac chair”) aanwezig is.

Thema: Informatie

Om welke informatie gaat het?

- Wat is er aan de hand?
- Hoe lang gaat het duren?
- Wat is de impact voor de wijk / buurt / straat?
- Wat kan ik zelf doen? En wat kan ik van anderen verwachten?

Hoe gaan we informatie ophalen en delen?

- Ga praten bij en met de burens.
- Kom elke dag op een vast tijdstip op een vaste plek in de wijk bijeen om informatie uit te wisselen. Het ontmoetingspunt (park, school, speeltuin) kan door de gemeente of door de wijk worden gekozen en moet bij voorkeur al bekend zijn vóóordat een nood-situatie optreedt.
- Geschreven informatie (bulletins) huis aan huis verspreiden of centraal ophangen (bill-board). Informatie ook meertalig aanbieden.

Hoe kunnen we ons voorbereiden?

- Inventarisatie van in de wijk wonende communicatiespecialisten (incl. zendamateurs).
- Inventarisatie van sleutelfunctionarissen (ook van de woningcorporaties).
- Inventariseren wie welke taal spreekt in de buurt en een rol wil vervullen bij het verspreiden van informatie.
- Bepaal waar, op welke plek in de wijk, tijdens noodsituaties waarin de normale informatievoorziening niet meer werkt actuele informatie kan worden verkregen. Zorg ervoor dat dit algemeen bekend is in de wijk.
- Kennis verzamelen en delen over scenario's / plan van aanpak gemaakt door de gemeente, de Wijkvereniging en vrijwilligers.
- Nu al informatie halen bij de overheid, bij het Rode Kruis, zorgcentra, etc.

Nuttige apparatuur (eventueel centraal, in een wijksteunpunt):

- Centrale noodradio.
- Satelliettelefoon.
- Veldtelefoon.
- Morsemachine.
- Oude stencilmachine (mechanisch) voor de Wijkvereniging.
- Medisch naslagwerk of EHBO-handboek.

Na 72 uur:

- Mogelijke functie en rol van het LUMC / Alrijne.
- Mogelijke functie en rol van MBO (Rijnland en Mondriaan).
- Mogelijke functie en rol van RAV (ambulance).

Thema: Gezondheid en zorg

Wat zie je jezelf doen voor buurtgenoten?

- Koken voor anderen in de buurt.
- Buurtgenoten helpen met noodzakelijke klusjes.
- Vraag en aanbod organiseren voor de straat.
- Aandacht (zorg) voor buurtgenoten.

Wat kun je nu al doen?

- Bewoners die afhankelijk zijn van anderen kunnen ervoor zorgen dat burens hun huis-sleutel hebben.
- Deelnemen aan oefeningen die worden georganiseerd, met name gericht op communi-catie.
- Nooddrantsoenen (blikken voedsel en water) aanleggen.

Wat kunnen we als straat / buurt / wijk doen?

- Bevorderen van sociale cohesie door sociale evenementen te organiseren en een net-werk op te bouwen en dit te onderhouden. Stimuleren van het onderlinge vertrouwen.
- Inventariseren: wie kan wat of heeft wat in de straat of buurt: vaardigheden (bijv. EHBO) of apparatuur (zoals aggregaat, zendapparatuur).
- Inventariseren waar in de wijk zich specifieke apparaten (bijv. AED's) bevinden.

Wat kan de gemeente doen?

- Heldere communicatie!
- Een noodpunt inrichten en onderhouden (elektrisch oplaadpunt, watervoorraad, com-municatie).
- Voorraadbeheer van apotheken: stimuleren dat apotheken en gezondheidscentrum een noodplan ontwikkelen en actueel houden “voor het geval dat ...”.
- Na de calamiteit in “het nieuwe normaal” zorgen voor de logistiek van levensonder-houd.
- Het dagelijks leven structureren door bijv. iedere ochtend om 10 uur een bijeenkomst te houden op verschillende punten in de buurt, waar een vertegenwoordiger van de gemeente zorgt voor feitelijke informatie. Dit biedt ook een mogelijkheid om zaken af te stemmen tussen buurten en wijken.
- Diverse scenario's opstellen voor “wat als ...”. Welke afspraken gelden dan voor het handelen van buurtbewoners? En ontwikkel een systeem voor het handhaven.
- Organiseer oefeningen en stimuleer dat bewoners daaraan deelnemen.

Wat nog niet duidelijk is:

- Het LUMC ligt in de directe nabijheid van de Lage Mors. Kan de wijk in noodsituaties hiervan profiteren?
- Heeft het gezondheidscentrum in de Vondellaan in noodsituaties een speciale functie voor de wijk?

Thema: **Energie**

Wat kan er gebeuren:

- Als het gas uitvalt: een acuut probleem voor cv, warm water en gasfornuis.
- Als de elektriciteit uitvalt: een acuut probleem voor elektrische apparaten: cv (pomp), boiler, zonnepanelen, thuisbatterij, koelen & vriezen, kookplaat, lampen, traplift (!), modem, tv, wifi.
- Als gas en elektriciteit beide uitvallen: alle apparaten (behalve die met batterijen of gascilinders) doen het niet meer; communiceren met de vertrouwde middelen is niet meer mogelijk.

Oplossingen voor als alleen het gas uitvalt:

- elektrisch verwarmen (alleen tijdens koude periode);
- voorkom tocht door kieren te isoleren (ducttape);
- gebruik (elektrische) dekens;
- gebruik een open haard (indien aanwezig);
- gebruik een losse elektrische kookplaat;
- gebruik een elektrische waterkoker of boiler;
- gebruik een losse gasbrander of een barbecue.

Oplossingen voor als alleen de elektriciteit uitvalt:

- kook op een gasfornuis (indien aanwezig), losse gasbrander of barbecue;
- houd eten warm in een deken of slaapzak;
- bij koud weer: open haard (indien aanwezig) en dekens;
- gebruik een solitaire thuisaccu (NB: beperkt vermogen en beperkt aantal aansluitingen) of (nood)aggregaat (NB: duur ...);
- voor de mobiele telefoon: powerbank;
- gebruik een noodradio (evt. de autoradio);
- voedsel: gebruik eerst de inhoud van koelkast en vriezer en pas daarna houdbaar voedsel;
- verlichting: schijnwerpers (op batterijen), kaarsen, lucifers.

Hoe kunnen we elkaar helpen?

- Deel samen een stroomaggregaat.
- Kook (en eet) samen.
- Gebruik boiler, gasfornuis en licht van een caravan (indien aanwezig).
- Als de straatverlichting het niet meer doet: richt een lampje op de straat.
- Deel informatie via een centraal punt, ook met (desnoods handgeschreven) posters.
- Inventariseer in de wijk waar zich medische faciliteiten bevinden: artsen, BHV'ers en EHBO'ers, verpleegkundigen, medicatie, AED, zuurstofapparaat.

Wat zich in een gezamenlijke buurtvoorziening moet bevinden:

- elektriciteit (aggregaat) voor het opladen van batterijen en accu's;
- (warm) water en voedsel (ook babyvoeding);
- informatie, informatieposters [zie hierboven];
- medische faciliteiten en functies.

Advies voor wie met de auto onderweg gaat:

- zorg ervoor dat je altijd een noodpakketje in de auto hebt, voor het geval dat je strandt: water, voedsel, deken(s), veiligheidshesjes, zaklamp of knijpkat en tasjes om spullen mee te nemen.